

„სხალთა ჰესის“ ქვესადგურის „შუახვეი ჰესის“ ქვესადგურთან დამაკავშირებელი 35 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის ექსპლუატაციის პირობების პროექტი

გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა

საპროექტო ეგხ-ს მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტის განხორციელების ფარგლებში ეკოლოგიური მონიტორინგის ორგანიზება ითვალისწინებს შემდეგი ამოცანების გადაჭრას:

- სამშენებლო სამუშაოების და ექსპლუატაციის დროს მოქმედი გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესრულების დადასტურება;
- რისკებისა და ეკოლოგიური ზემოქმედებების კონტროლირებადობის უზრუნველყოფა;
- დაინტერესებული პირების უზრუნველყოფა სათანადო გარემოსდაცვითი ინფორმაციით;
- ნეგატიური ზემოქმედების შემამცირებელი/შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელების დადასტურება. მათი ეფექტურობის განსაზღვრა და აუცილებლობის შემთხვევაში მათი კორექტირება;
- პროექტის განხორციელების (სამშენებლო სამუშაოები და ექსპლუატაცია) პერიოდში პერმანენტული გარემოსდაცვითი კონტროლი.

ეგხ-ს მშენებლობისას და ექსპლუატაციისას გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა მოცემულია ცხრილში 1 და 2. უნდა აღინიშნოს, რომ წარმოდგენილ გეგმას ზოგადი სახე გააჩნია და საქმიანობის განხორციელების პროცესში შესაძლებელია მისი დეტალიზება და გარკვეული მიმართულებით კორექტირება.

დაგეგმილი მონიტორინგის სამუშაოები შესრულებული იქნება შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“-ს მიერ. მონიტორინგის გეგმით გათვალისწინებული ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის შედეგების შესახებ ინფორმაცია სსიპ „გარემოს ეროვნულ სააგენტოში“ წარმოდგენილი იქნება წელიწადში ორჯერ.

ცხრილი 1. გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა - მშენებლობის ფაზა

კონტროლის საგანი	კონტროლის/ სინჯის აღების წერტილი	მეთოდი	სიხშირე/დრო	მიზანი	პასუხისმგებელი
1	2	3	4	5	6
ჰაერი (არაორგანული მტვერის გავრცელება)	ანძების განთავსების მოედნები	<ul style="list-style-type: none"> • ვიზუალური; • მანქანა-დანადგარების ტექნიკური გამართულობის კონტროლი 	<ul style="list-style-type: none"> • მიწის სამუშაოების წარმოების პროცესში; • ტექნიკის გამართულობის შემოწმება სამუშაოს დაწყებამდე 	<ul style="list-style-type: none"> • ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ნორმატიულთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა; • მოსახლეობის და ცხოველთა სამყაროს მინიმალური შემფოთება; 	შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“
ხმაური	<ul style="list-style-type: none"> • ანძების სამშენებლო მოედნები; • უახლოესი რეცეპტორი (საცხოვრებელი სახლი) 	<ul style="list-style-type: none"> • მანქანა-დანადგარების ტექნიკური გამართულობის კონტროლი; • ინსტრუმენტული გაზომვა. 	<ul style="list-style-type: none"> • ტექნიკის გამართულობის შემოწმება სამუშაოს დაწყებამდე. • ინსტრუმენტული გაზომვა - საჩივრების შემოსვლის შემთხვევაში. 	<ul style="list-style-type: none"> • ჯანდაცვის და უსაფრთხოების ნორმებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა; • მოსახლეობის მინიმალური შემფოთება; • მუშახელის კომფორტული სამუშაო პირობების შექმნა. 	შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“
საშიში გეოდინამიკური პროცესები	ანძების სამშენებლო მოედნები.	ვიზუალური კონტროლი.	<ul style="list-style-type: none"> • პერიოდული შემოწმება; • შემოწმება სამუშაოს დასრულების შემდეგ. 	საშიში გეოდინამიკური პროცესების განვითარების რისკების მინიმუმაცია	შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“
წყლის გარემო	სამშენებლო უბნებზე - წყლის ობიექტთან მუშაობისას	<ul style="list-style-type: none"> • ვიზუალური • მანქანა-დანადგარების ტექნიკური გამართულობის კონტროლი • ნარჩენების მენეჯმენტის კონტროლი 	<ul style="list-style-type: none"> • სამუშაო მოედნების მოწყობის დროს (წყლის ობიექტის მახლობლად). განსაკუთრებით ატმოსფერული ნალექების შემდეგ. • ნარჩენების ტრანსპორტირების/ დასაწყობების დროს; 	წყლის ხარისხის დაცვის უზრუნველყოფა	შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“

			<ul style="list-style-type: none"> • ტექნიკის გამართულობის შემოწმება - სამუშაოს დაწყებამდე; 		
ფლორა	<ul style="list-style-type: none"> • საყრდენი ანძების განთავსების ადგილები; • სადენების განლაგების დერეფანი. 	<ul style="list-style-type: none"> • ვიზუალური კონტროლი; • სამშენებლო უბნების საზღვრების დაცვის კონტროლი; 	<ul style="list-style-type: none"> • კონტროლი მცენარეული საფარის გასუფთავების პროცესში; • კონტროლი სადენების გაჭიმვის პროცესში; • დაუგეგმავი კონტროლი; • სამუშაოების დასრულების შემდეგ მცენარეული საფარის მდგომარეობის შემოწმება. • ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის შედეგების შესახებ ინფორმაცია სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში წარდგენილი იქნება საპროექტო ცვლილებებით გათვალისწინებული სამუშაოების დამთავრების შემდეგ. 	<ul style="list-style-type: none"> • მცენარეული საფარის მაქსიმალურად შენარჩუნება; • საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი სახეობების დაცვა. 	შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“
ფაუნა	ეგზ-ს საპროექტო ცვლილების დერეფანი.	<ul style="list-style-type: none"> • სოროების, ფრინველთა ბუდეების, ღამურების თავშესაფრების დაფიქსირება აღრიცხვა; • ცხოველთა სახეობებზე დაკვირვება და ფონურ მდგომარეობასთან შედარება; • საძირკვლების განთავსებისთვის მოწყობილი თხრილების 	<ul style="list-style-type: none"> • სოროების და ბუდეების დაფიქსირება/აღრიცხვა სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე და შემოწმება სამუშაოების დასრულების შემდგომ; • ცხოველთა სახეობებზე დაკვირვება - პერიოდულად სამშენებლო სამუშაოების პერიოდში და სამუშაოების დამთავრების შემდგომ; • თხრილების და ტრანშეების შემოწმება - მათი ამოვსების წინ; • ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის შედეგების 	<ul style="list-style-type: none"> • ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედების მინიმინაცია; • საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი და საერთაშორისო შეთანხმებებით (ბერნის კონვენცია) დაცული სახეობების დაცვა; • დაგეგმილი შემარბილებელი ღონისძიებების ეფექტურობის კონტროლი და საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი 	შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“

		<p>ვიზუალური შემოწმება;</p> <ul style="list-style-type: none"> საქართველოს წითელი ნუსხით, ბერნის და ზონის კონვენციებით დაცული სახეობებზე ზემოქმედების შეფასება. 	<p>შესახებ ინფორმაცია სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში წარდგენილი იქნება საპროექტო ცვლილებებით გათვალისწინებული სამუშაოების დამთავრების შემდეგ.</p>	<p>ღონისძიებების განსაზღვრა.</p>	
ნარჩენები	<ul style="list-style-type: none"> სამშენებლო მოედანი და/ან მიმდებარე ტერიტორია; ნარჩენების განთავსების ტერიტორია 	<ul style="list-style-type: none"> ტერიტორიის ვიზუალური დათვალიერება; ნარჩენების მენეჯმენტის კონტროლი. 	<ul style="list-style-type: none"> პერიოდული შემოწმება და ინსპექტირება; სამუშაოების დასრულების შემდგომ. 	<ul style="list-style-type: none"> ნიადაგის, წყლის ხარისხის დაცვა; უარყოფითი ვიზუალური ეფექტის რისკის შემცირება; მოსახლეობის უკმაყოფილების გამორიცხვა; ცხოველთა სამყაროზე მინიმალური ზემოქმედება. 	<p>შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“</p>
შრომის უსაფრთხოება	<p>სამუშაოთა წარმოების ტერიტორია</p>	<ul style="list-style-type: none"> ინსპექტირება; პირადი დაცვის საშუალებების არსებობა და გამართულობის პერიოდული კონტროლი; უსაფრთხოების მოთხოვნების შესრულების კონტროლი 	<ul style="list-style-type: none"> სამუშაოების დაწყების წინ; პერიოდული კონტროლი სამუშაოს წარმოების პერიოდში. 	<ul style="list-style-type: none"> ჯანდაცვის და უსაფრთხოების ნორმებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა ტრავმატიზმის თავიდან აცილება/მინიმინიზაცია 	<p>შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“</p>

ცხრილი 2. მონიტორინგის გეგმა - ექსპლუატაციის ფაზა

კონტროლის საგანი	კონტროლის/სინჯის ადების წერტილი	მეთოდი	სიხშირე/დრო	მიზანი	პასუხისმგებელი
ეგზ-ს არსებობის გამო ფრინველების და ღამურების დაზიანება და სიკვდილიანობა	საპროექტო ცვლილების დერეფანი	<ul style="list-style-type: none"> • ჟურნალის წარმოება სადაც დაფიქსირებული იქნება შემთხვევების რაოდენობა, შემთხვევის დრო და ადგილი, დაზიანებული ფრინველის სახეობა და ა.შ. • განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდება საქართველოს წითელი ნუსხით და ბერნის კონვენციით დაცული სახეობებზე ზემოქმედების შეფასების საკითხებზე. 	<ul style="list-style-type: none"> • საპროექტო ცვლილების დერეფნის ვიზუალური დათალიერება ფრინველების და ღამურების დაზიანების ფაქტების იდენტიფიცირების მიზნით თვეში ერთხელ ექსპლუატაციის პირველი 3 წლის განმავლობაში; • ფრინველების და ღამურების კვლევა წელიწადში 2 ჯერ, საგაზაფხულო და საშემოდგომო მიგრაციის აქტივობისას, საწყისი 3 წლის განმავლობაში; • ბიომრავალფეროვნებაზე მონიტორინგის შედეგების შესახებ ინფორმაცია სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში წარდგენილი იქნება წელიწადში ორჯერ. 	<ul style="list-style-type: none"> • ეგზ-ს არსებობით ფრინველებზე (განსაკუთრებით საქართველოს წითელი ნუსხით და საერთაშორისო კონვენციებით დაცულ სახეობებზე) ზემოქმედების მასშტაბების შემცირება; • დაგეგმილი შემრბილებელი ღონისძიებების საკმარისობის შეფასება და საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი ღონისძიებების განსაზღვრა. 	შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“
მცენარეული საფარის ზედმეტად დაზიანება	ეგზ-ს საპროექტო ცვლების დერეფანი.	<ul style="list-style-type: none"> • ეგზ-ის დერეფნის საზღვრების მონიტორინგი მცენარეთა ზედმეტად დაზიანების პრევენციის მიზნით 	<ul style="list-style-type: none"> • მცენარეთა ზრდის კონტროლის მიზნით მცენარეთა პერიოდული (5-8 წელიწადში ერთხელ) გასუფთავების სამუშაოების შესრულებისას. 	მცენარეთა ზედმეტად დაზიანების პრევენცია	შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“

<p>საშიში გეოდინამიკური პროცესები</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ანძების განთავსების ადგილები; 	<ul style="list-style-type: none"> • ვიზუალური კონტროლი; • საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევა. 	<ul style="list-style-type: none"> • საშიში გეოდინამიკური პროცესების მონიტორინგის განხორციელება ექსპლუატაციის დაწყებიდან პირველი 3 წლის განმავლობაში წელიწადში ორჯერ; • 104A ანძის განთავსების ტერიტორიაზე ეგხ-ს ექსპლუატაციის მთელი პერიოდის განმავლობაში მდ. აჭარისწყლის გაზაფხულის და შემოდგომის წყალდიდობების პერიოდის შემდეგ. 	<ul style="list-style-type: none"> • საშიში გეოდინამიკური პროცესების განვითარების რისკების მინიმიზაცია; • საჭიროებს შემთხვევაში დამატებითი მაკორექტირებელი და პრევენციული ღონისძიებების გატარება 	<p>შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“</p>
<p>უსაფრთხოება და ჯანმრთელობის დაცვა</p>	<p>ეგხ-ს გასწვრივ</p>	<p>გამაფრთხილებელი, ამკრძალავი და მიმთითებელი ნიშნების არსებობა და გამართულობის პერიოდული კონტროლი.</p>	<p>წელიწადში ორჯერ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ჯანდაცვის და უსაფრთხოების ნორმებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა. მოსახლეობის • ტრავმატიზმის თავიდან აცილება/მინიმიზაცია 	<p>შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“</p>